

Aan:

de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid

Datum

26 augustus 2026

Onderwerp

Cao-onderhandelingen 2026

Aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

De rechterlijke macht bevindt zich in een situatie waarin werkdruk, maatschappelijke verharding en veiligheidsrisico's direct raken aan de kwaliteit en continuïteit van de rechtspleging. Rechterlijke ambtenaren worden nog steeds structureel geconfronteerd met hoge werkbelasting, toenemende complexiteit van zaken en een groeiende veiligheidsbelasting. Deze ontwikkelingen raken de kern van de rechtspleging en vragen om een evenwichtige arbeidsvoorwaardelijke respons.

De Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) zet in de komende cao-onderhandelingen in op versterking van de positie van magistraten, vermindering van werkdruk en compensatie van structurele overbelasting. Tegen deze achtergrond formuleert de NVvR de volgende inzet voor de cao-onderhandelingen.

Loonontwikkeling, IKB en looptijd

De NVvR hanteert als uitgangspunt dat de loonontwikkeling binnen de rechterlijke macht minimaal gelijke tred houdt met de loonontwikkeling binnen de sector Rijk. De afspraken uit het recente cao-resultaat Rijk 2026 ten aanzien van loonontwikkeling en IKB vormen daarbij de ondergrens voor de cao Rechterlijke Macht, omdat de NVvR constateert dat compensatie van koopkracht op zichzelf genomen onvoldoende is om de positie van rechterlijke ambtenaren structureel te versterken. Voor de looptijd ligt aansluiting bij de cao Rijk voor de hand.

Momenteel loopt een onderzoek naar de relatieve salarispositie van rechterlijke ambtenaren. De NVvR acht het van belang dat de uitkomsten daarvan worden betrokken bij de verdere ontwikkeling van de arbeidsvoorwaarden.

I van 4

Werkdruk en compensatie voor werkdruk

Binnen de Rechtspraak en met name het Openbaar Ministerie is sprake van structureel hoge werkdruk, die zich vertaalt in bovenmatige overuren. Deze inzet wordt in de praktijk onvoldoende financieel gecompenseerd, terwijl (snelle) opname van verlofuren regelmatig feitelijk niet mogelijk is vanwege structurele capaciteitsdruk. Deze situatie van structureel overwerk vraagt om adequate arbeidsvoorwaardelijke compensatie naast de organisatorische maatregelen die getroffen worden. De situatie rond de ICT-storing bij het Openbaar Ministerie sinds juli 2025 heeft de werkdruk verder geïntensiveerd, met effecten in de gehele strafrechtketen.

De NVvR zet hierom in op een compensatieregeling voor rechterlijke ambtenaren die worden geconfronteerd met structureel overwerk en bovenmatige werkbelasting. Hierbij volgt de NVvR de aanbevelingen van verkenner Jaap Winter, die heeft geadviseerd structurele overbelasting te compenseren zolang werkdruk niet aantoonbaar is teruggebracht. Voor de vormgeving van deze compensatie zoekt de NVvR allereerst aansluiting bij eerdere arbeidsvoorwaardenafspraken. Daarbij moet worden opgemerkt dat deze compensatie ook een afschrikwekkend effect moet hebben op de werkorganisaties, zodat deze ook een monetaire prikkel hebben om de structurele overbelasting aan te pakken.

Overigens blijft evaluatie van getroffen maatregelen om de werkdruk tegen te gaan noodzakelijk om te bepalen of de werkdruk daadwerkelijk en structureel is verminderd.

Recuperatie en verlofplanning

Partijen hebben in de vorige twee arbeidsvoorwaardenakkoorden erkend dat het belangrijk is dat rechterlijke ambtenaren op een redelijke termijn verlof moeten kunnen aanvragen. Hierbij werd als richtsnoer een termijn van maximaal 4 maanden afgesproken. Dit zou periodiek worden besproken.

De NVvR constateert dat er nog veel gerechten en parketten zijn waar verlof op (veel) langere termijn dan vier maanden wordt ingeroosterd. De NVvR erkent dat bepaalde zaken (zoals bijvoorbeeld mega-zaken en/of zaken die een specifiek specialisme nodig hebben) vooruit moeten worden gepland. Dat betekent dat voor dit soort zaken een langere termijn van verlofaanvragen kan worden gehanteerd, maar dat mag niet leiden tot een structurele praktijk van langdurige vooruitplanning van verlof.

De NVvR wil dat de werkorganisaties de gemaakte afspraak nakomen en dat afwijkingen geen automatisme zijn en worden teruggedrongen.

Honorering van piketdiensten

Piketdiensten leggen een substantiële en structurele belasting op de persoonlijke levenssfeer van rechterlijke ambtenaren en leiden in de praktijk regelmatig tot overschrijding van arbeidstijdnormen. De combinatie van bereikbaarheidsverplichtingen, feitelijke inzet en structurele capaciteitsdruk zet herstel en werk-privébalans (te) zwaar onder druk. De beperking van de vrije beschikbaarheid buiten reguliere werktijden vormt daarbij een zelfstandige belastingfactor. De NVvR hanteert als uitgangspunt dat de bedongen arbeid in principe binnen de overeengekomen arbeidstijd moet kunnen worden gedaan. Mocht er sprake zijn van een overschrijding van deze overeengekomen arbeidsduur, dan acht de NVvR het noodzakelijk dat de met deze overschrijding gepaard gaande belasting wordt erkend en gewaardeerd.

De NVvR zet om die reden in op een herziening van de piketregeling met als uitgangspunt geen overschrijding van de bedongen arbeidsduur en secundair, mocht die arbeidsduur toch worden overschreden, een forfaitaire vergoeding die gemiddeld niet onder het huidige niveau ligt, waardoor administratieve lasten ten behoeve van de uitvoering van de regeling voor individuele magistraten aanzienlijk vereenvoudigd worden en de werklast wordt verlaagd. Hierbij zal rekening gehouden moeten worden met de voorgenomen wijzigingen op het gebied van ZSM.

Veiligheid en vergoeding reis- en verblijfskosten

Voor rechterlijke ambtenaren die vallen onder het stelsel bewaken en beveiligen is sprake van een ingrijpende beperking van de persoonlijke levenssfeer. De Toelage Beperkingen Persoonlijke Levenssfeer (TBPL) erkent deze impact. Deze regeling voorziet echter onvoldoende in vergoeding van concrete extra reis- en verblijfskosten die voortvloeien uit beveiligingsmaatregelen en opgelegde beperkingen.

De NVvR zet in op een regeling waarbij deze kosten worden vergoed via de bestaande dienstreisregelingen. Dit vergroot de rechtszekerheid, vermindert administratieve werklast en zorgt voor een evenwichtiger compensatie van de bijzondere belasting die met deze functies samenhangt.

Mobiliteit en arbeidsomstandigheden

Rechterlijke ambtenaren besteden een substantieel deel van hun werktijd aan reizen tussen zittingslocaties, parketten en andere werkomgevingen. Deze mobiliteit maakt onderdeel uit van de functie-uitoefening.

De NVvR zet in op verruiming van reisfaciliteiten binnen dienstreizen en regulier woon-werkverkeer, zodat rechterlijke ambtenaren standaard eersteklas kunnen reizen waar de aard en duur van de reis daartoe aanleiding geven en zij in redelijke mate kunnen werken of herstellen tussen werkzaamheden. Dit draagt bij aan vermindering van de ervaren werkdruk.

Daarnaast heeft de NVvR signalen ontvangen dat de bestaande hardheidsclausule inzake de reiskostenregeling niet overal even ruimhartig wordt toegepast. De NVvR dringt erop aan dat als de reistijd tussen woonplaats en werklocatie minimaal 30 minuten korter is met de auto dan met het openbaar vervoer, dit wordt gezien als een noodzakelijke dienstreis waarop het hogere tarief van toepassing is.

Transitievergoeding voor zieke magistraten

De NVvR constateert dat magistraten op dit moment geen aanspraak kunnen maken op een transitievergoeding. Hiermee is sprake van een rechtspositionele achterstand ten opzichte van andere werknemers in dienst van de Staat. Dit klemmt met name waar het gaat om de magistraat die wegens langdurige arbeidsongeschiktheid wordt ontslagen. Om die reden zet de NVvR in op het toekennen van een transitievergoeding aan de magistraat die wegens arbeidsongeschiktheid wordt ontslagen.

Reparatietoeslag inschaling

De eerdere inschalingssystematiek heeft in de praktijk geleid tot onbedoelde beloningsverschillen. Er zijn al vele stappen gezet in de richting van een beter systeem. Voor de rechterlijke ambtenaren die onder het oude systeem zijn ingestroomd zet de NVvR in op een reparatietoeslag, bij wijze van erkenning en gedeeltelijk herstel van historisch ontstane ongelijkheid. Dit vormt een noodzakelijke stap in het herstellen van evenwicht binnen het beloningsgebouw.

Ruimte voor maatschappelijke inzet

De NVvR acht het van belang dat rechterlijke ambtenaren maatschappelijk actief kunnen zijn zonder dat dit tot rechtspositionele onzekerheid leidt.

Voor rechterlijke ambtenaren die tevens reservist zijn bij Defensie is een expliciete regeling noodzakelijk, analoog aan bestaande voorzieningen binnen de rijksoverheid. Deze regeling dient deelname aan reservistentaken mogelijk te maken zonder nadelige gevolgen voor de rechtspositie.

Daarnaast acht de NVvR het belangrijk dat nadere invulling wordt gegeven aan artikel 38d Brra, zodat er een uniforme, structurele facilitering ontstaat voor werkzaamheden binnen de vereniging zelf, waaronder lidmaatschap van bestuur, ledenraad en commissies. Deze inzet vindt plaats naast de reguliere werkzaamheden en vormt een essentieel onderdeel van een goed functionerende, professionele vertegenwoordiging van en binnen de rechterlijke macht en vereist passende vrijstellingsregelingen, naar analogie van de vrijstellingsregeling voor ondernemingsraden en andere vakbonden.

Onderhoud en actualisering Brra/Wrra

De NVvR constateert dat eerdere cao-afspraken niet volledig zijn verwerkt in het Besluit rechtspositie rechterlijke ambtenaren (Brra) en de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren (Wrra). Dit leidt tot interpretatieverschillen en belemmert een consistente uitvoering van cao-afspraken.

De NVvR zet in op een werkgroep die zich richt op expliciete codificatie van cao-afspraken, als uitgangspunt voor rechtszekerheid en uitvoerbaarheid, met als hoofdonderwerpen:

- structurele en tijdige verwerking van cao-afspraken in regelgeving;
- uniforme definities van kernbegrippen binnen de rechtspositie.

Slot

De NVvR ziet uit naar constructieve onderhandelingen over een cao die recht doet aan de zwaarte en maatschappelijke betekenis van het ambt. De NVvR is vanzelfsprekend bereid de inzet in deze brief desgewenst nader toe te lichten en uit te werken.

Met vriendelijke groet,

Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak

M.A. Fierstra,
voorzitter